

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta  
Agencija za odgoj i obrazovanje  
Hrvatsko društvo klasičnih filologa  
Institut Latina & Graeca



ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

## ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

**LATINSKI JEZIK**

za

**OSNOVNE ŠKOLE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

**Ukupni broj bodova:**

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_

Škola i mjesto održavanja natjecanja: \_\_\_\_\_

Županija: \_\_\_\_\_

**15.veljače 2023.**

## I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst sastoji se od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

### PRVI ULOMAK – KORIOLAN PROTIV SVOJEGA GRADA

*Koriolan na nepromišljen i okrutan način kažnjava vlastite sugrađane.*

Romanus consul Gnaeus Marcius<sup>1</sup> Coriolos<sup>2</sup>, urbem Volscorum<sup>3</sup>, cepit et Coriolanus<sup>4</sup> appellatus est. Eo tempore magna fames Romae<sup>5</sup> erat. Postquam frumentum e Sicilia advectum erat, hic consul magnum pretium annonae dedit. „Ita plebs agros, non seditiones colet,“ putabat. Sed die dicta a<sup>6</sup> tribuno plebis Coriolanus ad Volscos concessit eosque adversus Romanos concitavit.

#### KOMENTAR:

1: Gnaeus Marcius – Gnej Marcije

2: Corioli, orum, m. – Koriol (volšćanski grad)

3: Volsci, orum, m. – Volšćani, jedan od susjednih naroda Rimljanima

4: Coriolanus, i, m. – Koriolan

5: Romae – u Rimu

6: die dicta a – na dan određen od

	max 15
--	--------

#### I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

## DRUGI ULOMAK – ŽENSKA MOĆ

*Ono što nisu uspjeli ni vojnici ni pregovarači, uspjele su učiniti žene.*

Titus Tatius, dux Volscorum, cum Coriolano ad quartum ab urbe lapidem castra posuit. Nullis civium legationibus Coriolanus, sed verbis Veturiae matris et Volumniae uxoris movebatur. Bellum omissum et Coriolanus ut proditor occisus est. Tunc templum Fortunae muliebri constitutum est.

### I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5
--	-------

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Što su Tit Tacije i Koriolan postavili kod četvrtog gradskog miljokaza?

2. Čime Koriolan nije bio dirnut?

3. Što je ipak promijenilo Koriolanovo mišljenje?

4. Kako je Koriolan završio svoj život?

5. Koji hram je podignut nakon opisanih događaja?

## II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **consul** u navedenoj rečenici iz teksta – *Romanus consul Gnaeus*

*Marcus Coriolos, urbem Volscorum, cepit et Coriolanus appellatus est.*

	max 1
--	-------

- a) Subjekt
- b) Imenski atribut
- c) Apozicija

2. Odredi službu riječi **magna** u navedenoj rečenici iz teksta – *Eo tempore magna fames*

*Romae erat.*

	max 1
--	-------

- a) Imenski atribut
- b) Apozicija
- c) Pridjevski atribut

3. Odredi službu riječi **frumentum** u navedenoj rečenici iz teksta – *Postquam frumentum*

*e Sicilia advectum erat, hic consul magnum pretium annonae dedit.*

	max 1
--	-------

- a) Priložna oznaka
- b) Predikat
- c) Subjekt

4. Ablativ singulara od sintagme **hic consul** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) Hoc consule
- b) Hac consule
- c) Huic consuli

5. Nominativ plurala od sintagme **eo tempore** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
--	-------

- a) Ei tempori
- b) Ea tempora
- c) Eis temporibus

6. Preostala dva komparacijska stupnja u istom rodu, broju i padežu pridjeva **magna (fames)** koji se nalazi u tekstu glase:

	max 1
--	-------

- a) maior, maximus
- b) maior, maxima
- c) maius, maxima

7. Sljedeće sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačene u isti padež u suprotnom

broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5
--	-------

*Romanus consul* – *Romani consules*

TOČNO / NETOČNO

*Magnum pretium* – *Magni pretii*

TOČNO / NETOČNO

*Adversus Romanos* – *Adversus Romanum*

TOČNO / NETOČNO

*Ad lapidem* – *Ad lapides*

TOČNO / NETOČNO

*Nullis legationibus* – *Nulli legationi*

TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **colet** iz teksta je:

	max 1
--	-------

a) 3.l.sg.ind.prez.akt.

b) 3.l.sg.ind.perf.akt

c) 3.l.sg.fut.I.akt.

9. 3.l.sg.ind.impf.pas. od glagola **colo, 3., colui, cultum** glasi:

	max 1
--	-------

a) colitur

b) coletur

c) colebatur

10. Gradski **kvartovi** su dobili ime po rednom broju:

	max 1
--	-------

a) treći

b) četvrti

c) peti

11. Latinizam iz prethodnog zadatka je istoznačna hrvatskoj imenici:

	max 1
--	-------

a) Četvrt

b) Petina

c) Desetina

	max 15
--	--------

### III. CIVILIZACIJA

- |   |       |
|---|-------|
| 1. Tko su bili prvi rimski konzuli?     | max 1 |
| a) Tarkvinije Prisko i Tarkvinije Oholi |       |
| b) Junije Brut i Tarkvinije Kolatin     |       |
| c) Koriolan i Cincinat                  |       |
- 
- |  |       |
|--|-------|
| 2. Koju godinu bilježimo kao početak Rimske Republike? | max 1 |
| a) 753. g. pr. Kr.                                     |       |
| b) 509. g. pr. Kr.                                     |       |
| c) 31. g. pr. Kr.                                      |       |
- 
- |  |       |
|--|-------|
| 3. Latinizam <b>republika</b> dolazi od latinskog izraza <b>res publica</b> što znači: | max 1 |
| a) Osobna stvar  |       |
| b) Javna stvar   |       |
| c) Ničija stvar  |       |
- 
- |  |       |
|--|-------|
| 4. Rimska magistratura čiji je zadatak bio zaštita prava naroda nazivala se: | max 1 |
| a) Konzul  |       |
| b) Edil  |       |
| c) Pučki tribun  |       |
- 
- |   |       |
|---|-------|
| 5. Na čelu republike istovremeno su bila: | max 1 |
| a) Četiri konzula                         |       |
| b) Tri konzula                            |       |
| c) Dva konzula                            |       |
- 
- |   |       |
|---|-------|
| 6. Državno uređenje prije republike u Rimu je bilo: | max 1 |
| a) Carstvo  |       |
| b) Kraljevstvo                                      |       |
- 
- |   |       |
|---|-------|
| 7. Državno uređenje nakon republike u Rimu je bilo: | max 1 |
| a) Carstvo  |       |
| b) Kraljevstvo                                      |       |
- 
- |                                   |       |
|-----------------------------------|-------|
| 8. Zakone XII ploča sastavili su: | max 1 |
| a) Triumviri                      |       |
| b) Decemviri                      |       |
| c) Septemviri                     |       |

9. Zakoni XII ploča sastavljeni su polovinom:

- a) 6. st. pr. Kr.
- b) 5. st. pr. Kr.
- c) 4. st. pr. Kr.

	max 1
--	-------

10. U razdoblju rane republike u Rimu DIKTATOR se birao u izvanrednim situacijama na najviše šest mjeseci ili dok se ne prevlada opasnost kao što je npr. napad strane vojske:

- a) TOČNO
- b) NETOČNO

	max 1
--	-------

11. PROPRETORI i PROKONZULI su budući pretori i konzuli koji upravljaju u provincijama:

- a) TOČNO
- b) NETOČNO

	max 1
--	-------

12. Na slici je prikazan:

- a) Liktor koji nosi *fascēs*
- b) Diktator koji nosi *fascēs*
- c) Konzul koji nosi *fascēs*



	max 1
--	-------

13. Pojmovi *senat* i *senatori* dolaze od latinske riječi koja znači:

- a) Pošten
- b) Star
- c) Izvrstan

	max 1
--	-------

14. Prijevod kratice SPQR na hrvatskom znači:

- a) Senat i rimska slava
- b) Senat i rimska moć
- c) Senat i rimski narod

	max 1
--	-------

15. Patriciji i plebejci su bili dva osnovna staleža rane republike:

- a) TOČNO
- b) NETOČNO

	max 1
--	-------

	max 15
--	--------

## RJEŠENJA

### I.1. PRIJEVOD

**Ukupno 15 bodova**

Romanus consul Gnaeus Marcius	Rimski konzul Gnej MARcije	1
Coriolos, urbem Volscorum, cepit	je zauzeo Koriol, volšćanski grad,	1
et Coriolanus appellatus est.	i nazvan je Koriolan.	1
Eo tempore	U to vrijeme	1
magna fames Romae erat.	u Rimu je bila velika glad.	1
Postquam frumentum	Nakon što je žito	1
e Sicilia advectum erat,	bilo dovezeno sa Sicilije,	1
hic consul ... dedit	ovaj konzul je dao (postavio)	1
magnum pretium annonae.	veliku cijenu hrani (žitu).	1
„Ita plebs agros, non seditiones	„Tako će puk polja, a ne pobune	1
colet,” putabat.	poštovati,” mislio je.	1
Sed die dicta a tribuno plebis	Ali na dan određen od pučkog tribuna	1
Coriolanus ad Volscos concessit	Koriolan je otišao Volšćanima	1
eosque ... concitavit	i njih je poticao	1
adversus Romanos.	Protiv Rimljana.	1

### I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

**Ukupno 5 bodova**

1. Što su Tit Tacije i Koriolan postavili kod četvrtog gradskog miljokaza?

**Tabor.**

2. Čime Koriolan nije bio dirnut?

**Nikakvim poslanstvima građana.**

3. Što je ipak promijenilo Koriolanovo mišljenje?

**Riječi majke Venturije i žene Volumnije.**

4. Kako je Koriolan završio svoj život?

**Kao izdajica.**

5. Koji hram je podignut nakon opisanih događaja?

**Ženskoj Fortuni (Sreći, Sudbini).**



## II. GRAMATIKA

1. c: apozicija	1
2. c: pridjevski atribut	1
3. c: subjekt	1
4. a: hoc consule	1
5. b: ea tempora	1
6. b: maior, maxima	1
7. TOČNO	1
NETOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
NETOČNO	1
8. c: 3.l.sg.fut.I.akt.	1
9. c: colebatur	1
10. b: četvrti	1
11. a: četvrt	1

**Ukupno: 15 bodova**

## III. CIVILIZACIJA

1. b: Junije Brut i Tarkvinije Kolatin	1
2. b: 509.g.pr.Kr.	1
3. b: javna stvar	1
4. c: pučki tribun	1
5. c : dva konzula	1
6. b: kraljevstvo	1
7. a: carstvo	1
8. b: decemviri	1
9. b: 5.st.pr.Kr.	1
10. a: točno	1
11. b: netočno	1
12. a: liktor koji nosi <i>fascēs</i>	1
13. b: star	1
14. c: Senat i rimski narod	1
15. a: točno	1

**Ukupno: 15 bodova**

**TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:**

**UKUPNO 50 BODOVA**